

competence and, as a result, corresponding teaching methodology was worked out on the basis of cause and effect model. The article is sanctified to development of teaching facilities for forming of operating competence for future grid automation engineers on the basis of cause and effect model of knowledge and corresponding methodology of educating. The teaching facilities are worked out for the study of material in relation to servicing of the device module of relay protection and automation of synchronous generator, namely verifications of descriptions of function of transversal differential protection. The teaching facilities are worked out in obedience to the basic stages of teaching methodology for forming of operating competence for future grid automation engineers: acquaintance with control system; forming of knowledge, abilities, skills for verifications of descriptions of control system; forming of knowledge, abilities, skills from an exposure and removal of reasons of improper work of the control system. On the first stage the worked out teaching facilities represent dependence of descriptions of the device module of relay protection and automation of synchronous generator on his device and stopped up principle of functioning. For the second stage of teaching methodology teaching facilities in relation to verification of descriptions of transversal differential protection of the device module of relay protection and automation of synchronous generator are built. On the third stage teaching facilities illustrate cause and effect connection between descriptions of analog-to-digital transformer and his device and principle of action. On the whole for any control systems that is studied in disciplines of professional preparation of future grid automation engineers, teaching facilities can be worked out on the basis of cause and effect model of knowledge. The use of similar teaching facilities will allow successfully to apply teaching methodology for forming of operating competence for future grid automation engineers.

Key words: the teaching facilities, the control systems, the grid automation engineers

УДК 377. 091.12.011.3

Саганець Олена Сергіївна,

соціальний педагог, викладач

Білоцерківського коледжу сервісу та дизайну.

09117, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Шевченка, 91;

аспірант Інституту професійно-технічної освіти

Національної академії педагогічних наук України.

Белоцерковский колледж сервиса и дизайна.

09117, Киевская обл., г. Белая Церковь, ул. Шевченко, 91

Bila Tserkva College of service and design.

09117, Kiev region. m. White Church, Shevchenka str., 91

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ПЕРУКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОЇ КОСМЕТИКИ ЯК КОМПОНЕНТУ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми. Нині сучасна освіта звернена до особистості учня та студента професійно-технічного навчального закладу. Головним у навчанні є те, яку роль відіграє особа у навчальному процесі. Особистість людини, яка представляє суспільство, вільно й відповідально визначає свою позицію серед людей. Така особистість формується у взаємодії з навколишнім світом, системою суспільних і людських відносин, культурою, професійними та морально-етичними цінностями.

Реформування освітнього процесу в Україні стимулює пошук нових підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців. Метою професійної освіти є підготовка фахівця високої кваліфікації. У процесі навчання у професійному навчальному закладі студенти розвивають духовні, вольові, інтелектуальні якості, підвищують свою культуру. Однією з центральних

проблем у цілісній системі професійно-технічної освіти є проблема підвищення рівня професійної культури студентів – майбутніх спеціалістів своєї справи.

У розвитку людства досить часто вирішували питання: як жити, для чого жити, як бути щасливим, як поводити себе в тій чи іншій ситуації, як поводити себе у трудовому колективі, як стати успішною та впевненою в собі особистістю, як навчатися ефективно спілкуватися, мати високі комунікативні компетенції.

Під час вивчення курсу «Етика ділового спілкування» на основі закономірностей спілкування та взаємодії людей під час праці, міжособистісних відносин в колективі, етики ділового спілкування, студенти мають навчитися сприяти розвитку та підвищенню творчого потенціалу, створенню ділової атмосфери у виробничому процесі, забезпечувати своєчасне

виконання директивних рішень щодо надання послуг з перукарського мистецтва та декоративної косметики з урахуванням сучасних етичних та естетичних вимог до предмету діяльності. Більш глобальною метою є розкриття краси, гармонії людських стосунків, зокрема у сфері ділового спілкування, спонукання до формування особистісних морально-етичних принципів, формування професійної культури, яка стала б основою всієї трудової діяльності людини.

Професійна культура є найважливішою частиною загальної культури, що містить у собі розвиненість і розмаїтість здібностей, їхнє багатство, гармонію розумового й емоційного початку професійної діяльності і поведінки людини.

Професійна культура визначає не лише пізнавальні інтереси студента – вона обумовлює його світоглядні установки, ціннісні орієнтації, загальне життєве кредо. Таким чином, професійну культуру можна розглядати як інтегровану якість особистості.

Актуальність проблеми формування професійної культури майбутніх фахівців зумовлена наявністю потреби суспільства у висококультурних кадрах, перегляду організації, змісту, методик і технологій професійної освіти у вищих навчальних закладах.

Оскільки сучасний висококваліфікований фахівець має бути не лише спеціалістом у професійній сфері, а й високоморальною, духовною, культурною людиною, цілеспрямований процес формування професійної культури повинен сприяти підвищенню рівня професійно-культурологічної компетентності майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні проблеми як загальної, так і професійної культури викликають особливий інтерес у філософів, психологів, культурологів і педагогів. Різні підходи до поняття культури розглядаються в працях філософів: А. Арнольдова, М. Бахтіна, Л. Буєвої, П. Гуревича, Н. Гусєвої, В. Крисаченка та ін. Питанням загальної і професійної підготовки майбутніх фахівців присвячені праці вчених у галузі педагогіки вищої школи (А. Алексюк, Т. Бугайко, І. Зязюн, В. Козаков, Б. Ліхачов, А. Марушкевич, О. Мороз, Н. Ничкало, О. Плахотнік, Г. Тарасенко, Л. Рувінський, А. Сергєєв, В. Сластьонін та ін.). У педагогіці проблеми професійної культури висвітлені у дослідженнях Г. М. Кочетова, І. М. Моделя, Л. І. Бейєра, І. Ісаєва, В. А. Канкалика, К. Д. Борича, Р. Брунера, Дж. А. Паганно, Л. Тробріджа, В. Файнберга, В. Цифройнда та ін.

Формулювання цілей статті. Однак, поза межами досліджень залишаються невірше-

ними ще ряд питань. Незважаючи на те, що деякі аспекти професійної культури майбутніх спеціалістів перукарського мистецтва та декоративної косметики в професійно-технічних навчальних закладах знайшли своє відбиття в дослідженнях соціологів, педагогів, культурологів, істориків й економістів, виникає об'єктивна необхідність вивчення професійної культури, тому що:

1. Недостатньо розроблений теоретичний зміст поняття «професійна культура спеціаліста перукарського мистецтва та декоративної косметики».

2. Відсутній структурно-функціональний аналіз у наявних в цей час дослідженнях професійної культури спеціаліста перукарського мистецтва та декоративної косметики.

3. Не визначені можливості впливу на професійну культуру майбутнього спеціаліста перукарського мистецтва та декоративної косметики з метою її вдосконалення викладача з «Етики ділового спілкування».

Виклад основного матеріалу. Огляд наукової літератури з проблеми формування професійної культури вказує на те, що в останні роки це питання займає одне з провідних місць у дослідженнях процесу формування особистості майбутнього спеціаліста. Про це свідчить велика кількість публікацій, введення різних програм, спецкурсів у професійно-технічних та вищих навчальних закладах, які орієнтують майбутніх фахівців на удосконалення їх професійної культури. Проте саме недостатня розробленість проблеми, її теоретичного і практичного значення для розвитку та вдосконалення викладання етики ділового спілкування в майбутніх спеціалістів перукарського мистецтва та декоративної косметики обумовили вибір теми статті.

Професійна культура, як основа професійної компетентності, охоплює індивідуально відпрацьовані стратегії, засоби та прийоми розв'язання різноманітних завдань професійної діяльності. Найбільш важливими її компонентами є:

- системний світогляд і модельне мислення;
- конкретно-предметні знання, уміння, навички;
- праксеологічний, рефлексивний та інформаційний елементи;
- організаційно-діяльнісна компетентність праці, спілкування і саморозвитку;
- професійна творча діяльність.

Відтак цілеспрямований розвиток кожного з цих компонентів повинен відбуватися під час навчання студента у ПТНЗ [1].

Під час спілкування зі студентами в процесі навчально-виховного процесу, зрозуміло, що для успішного формування професійної куль-

тури їм не вистачає саме компоненту комунікативних якостей. Студенти не вміють ефективно спілкуватися, у них недостатня сформованість комунікативних якостей, малий запас знань з культури спілкування, не розвинута мовна виразність, проте ці якості можна розвивати.

Поняття «комунікація» тлумачиться філософами і соціологами сучасності (В. Бубером, Ш. Дюїнім, М. Коганом) як особлива сфера діяльності людини і система відносин суб'єктів. В короткому соціологічному енциклопедичному словнику «комунікація» визначається як особлива форма соціальної взаємодії, що реалізується у процесі двостороннього обміну інформацією та забезпечує взаєморозуміння всіх її учасників [2, с. 243].

Існує безліч різноманітних прийомів, які допомагають студентам розвивати ці здібності. Проте одними з найефективніших методів навчання, що засновані на взаємодії учасників освітнього процесу, під час якої формуються навички спільної діяльності, є – інтерактивні.

Слово – «інтерактивний» походить від англійського слова «interact». «Inter» – це «взаємний», «act» – «діяти». Інтерактивний означає сприятливий тому, щоб взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди, діалогу з будь-чим чи з будь-ким.

Аналіз робіт, у яких досліджувалася теорія і практика інтерактивного навчання (К. О. Баханов, О. І. Пометун, Л. В. Пироженко) доводить – таке навчання ефективно сприяє міцному засвоєнню знань, формуванню навичок та умінь, виробленню цінностей. Дослідники розглядають інтерактивне навчання як сукупність технологій [3]. Вони зазначають, що «суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання» [4].

Комунікативні якості майбутнього спеціаліста перукарського мистецтва та декоративної косметики – це, в першу чергу, взаємодія у спілкуванні з клієнтами, при якій відбувається обмін інформацією для досягнення найкращого результату, визначення особливостей особистості, характеру, настрою співрозмовника, його інтересів та почуттів в даний момент.

Саме тому викладачам у свої діяльності постійно потрібно впроваджувати інтерактивні форми роботи. Серед них відомі всім активні методи навчання, такі як робота в групах, мозковий штурм, ситуативні вправи, які сприяють підготовці та ухваленню рішень у складних ситуаціях і формуванню вміння використовувати набуті теоретичні знання, незакінчене речення,

акваріум, дискусія, брейнстормінг (метод ще називають «мозковим штурмом» або «мозковою атакою»), що допомагає досить швидко зібрати максимальну кількість ідей і поглядів щодо визначеної проблеми. Цей метод не тільки впорядковує ідеї, але є досить ефективним при розв'язанні проблем, який полягає у всебічному та об'єктивному аналізі всіх пропозицій і виборі найбільш оптимальних з них, аналіз конкретної ситуації, який цікавий тим, що забезпечує розвиток абстрактного і творчого мислення.

Проте найбільш цікавими є такі методи роботи, як інсценування, під час якого обирається професійна ситуація та обігріється. Цей метод забезпечує студентам такі умови для занять, які не в змозі створити інші методи навчання – випробувати на собі результати своїх рішень і дій, активно спілкуватися.

Як ефективний інструмент підвищення інтересу студентів до дисциплін доцільно застосовувати ділові ігри. Даючи можливість гратися на заняттях, можна не лише мотивувати студентів, а й сприяти отриманню нових знань. Під час проведення ділової гри в учасників відпрацьовується вміння вербально та невербально спілкуватися, вміння зосередитися, мислити самостійно, розвивати увагу і прагнення до знань, формується впевненість у собі як оратора, виступаючого [5]. Захопившись, студент не відчуває, що вчиться – він пізнає, запам'ятовує нове, орієнтується у надзвичайній ситуації.

Театр-експромт – ще одна форма роботи, що полягає у розігруванні п'єс, попередньо не знаючи змісту. Експромт звільняє від страху перед неуспіхом, психологічно розкріпачує учасників, розвиває в них вміння застосовувати невербальну комунікацію, а також поводити себе у різноманітних, невідомих ситуаціях. Під час таких вправ студенти розкриваються, проявляють себе з іншої сторони, стають більш комунікабельними, активно обговорюють та аналізують.

Тестові дуелі до відповідної теми хоча і не є новим методом, проте є дуже активним для самостійної роботи. Студентам пропонується самостійно опрацювати тему, створюючи до неї тестові питання вдома, а потім, на парі прийняти участь у тестових дуелях, задаючи питання одному супротивнику та відповідаючи на запитання іншого. Це сприяє не лише пізнанню нових знань, а й зосередженості, впевненості в собі під час спілкування, вміння правильно формулювати питання.

Однією з форм роботи, яку доцільно використовувати на семінарах, підсумкових заняттях, заліках, є пізнавальний батл. Студенти заздалегідь самостійно двома групами опрацьовують відповідні теми, а під час заняття

між групами відбувається батл під девізом «А чи знаєте ви?». Група проти групи змагається за найцікавіший відомий факт з теми. Перемагає найактивніша та найвитриваліша група. Це сприяє зацікавленості у вивченні дисципліни, розвиває комунікативні якості учасників, формує творчу самостійність студентів, привчає до роботи з різними джерелами знань.

Для поточного контролю на заняттях дисциплін можна використовувати складання кросвордів. Робота виконується як самостійно так і групами, залежно від обсягу тем. В процесі роботи з кросвордами в учнів та студентів розвивається логічне мислення, формуються такі якості, як терпіння, охайність, зосередженість, під час розгадування студенти стають впевненішими у собі.

Сучасний підхід до вивчення професійних дисциплін припускає не тільки отримання якоїсь суми знань, але й становлення власної позиції, власного відношення до морально-етичних норм у спілкуванні. Для привчання до такої роботи варто використовувати такий вид роботи, як написання есе.

Словник коротких термінів літературознавства трактує поняття «есе» як різновид нарису, в якому головну роль виконує не відтворення факту, а зображення вражень, роздумів, асоціацій [1]. На заняттях студенти аналізують обрану проблему, відстоюють свою позицію. Вони повинні вміти критично оцінювати зібрану інформацію, письмово висловлювати думки згідно поставленої проблеми, навчитися відстоювати свою точку зору і усвідомлено ухвалювати власне рішення, чому сприяє написання есе. Така діяльність розвиває логічне і аналітичне мислення і, що є важливим, вміння робити висновки на підставі зібраної інформації, розвиває усне та письмове мовлення студентів.

Одним із шляхів поглиблення навчальних знань студентів є інтеграція навчальних дисциплін в процесі навчання. Міжгалузєва інтеграція дає можливість систематизувати і узагальнювати знання студентів в суміжних дисциплінах. Дослідження показують, що підвищення освітнього рівня навчання за допомогою міжгалузєвої інтеграції підсилює виховні функції навчання. Основною метою інтеграції дисциплін є вміння використовувати на практиці отримані знання в систематизації і поглибленні знань і обміні цими знаннями в процесі навчання і підготовці до майбутньої професійної діяльності.

З цією метою можна застосовувати такі форми роботи, як підготовка студентами мультимедійних презентацій. Під час цього завдання вони використовують не лише знання з однієї дисципліни чи предмету, а й знання з комп'ютерної грамоти, ділової української

мови тощо. Інтригує саме бачення ними цих тем, а також взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Також цікавим підходом є використання таких форм роботи, як навчально-естетичні виставки, суть полягає в тому, щоб для захисту повідомлення чи виступу малювати рисунки тем, що вивчаються. На занятті кожен закріплює свою роботу на дошці, з чого і утворюється виставка. По черзі роботи захищаються. У цьому завданні студенти зобов'язані скористатися знаннями з української мови, рисунку, психології тощо. Така форма роботи дає можливість цікаво та безпосередньо отримати нові знання, шляхом зорової пам'яті, розвиває вміння виступати перед аудиторією, захищаючи свій проект, формує естетичні погляди, розвиває почуття прекрасного.

Дуже вдалою формою роботи є психологічні тренінги, під час яких в ігровій формі, невимушеній, приємній психологічній атмосфері студенти можуть закріпити знання, набуті нового певного професійного досвіду, поспілкуватися з одногрупниками.

Варто постійно використовувати елементи тренінгу під час занять. Розпочинати їх вправою «Вітання», під час якої учні та студенти налаштовуються на позитивний лад, створюється ситуація успіху. Використовувати ситуації фантазії, уявних подорожей, онлайн-співбесід, роботу в групах, що дає змогу налаштуватися на суб'єкт-суб'єктивну взаємодію. Завершувати заняття доцільно завжди рефлексією, що не лише сприяє моніторингу якості заняття, а й налаштовує студентів на довіру у спілкуванні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Це лише основні форми інтерактивного навчання, які можна застосовувати для навчання студентів з метою формування їх комунікативних якостей. Використовуючи їх в комплексі, можна не просто підвищувати рівень професійної спілкування майбутнього спеціаліста, а й розвивати увагу і прагнення до знань, формувати впевненість у собі як оратора, виступаючого.

Інтерактивні форми проведення занять дають можливість не тільки підвищити інтерес студентів до дисципліни, що вивчається, але й розвивати ті компоненти професійної культури, які менш розвинені.

Такі форми проведення занять урізноманітнюють традиційність навчання, поживляють думку. Проте необхідно відзначити, що дуже часто звернення до подібних форм організації навчального процесу недоцільно, так як нетрадиційне може швидко стати традиційним, що призведе до послаблення інтересу у студентів до дисципліни.

1. Сидоренко Н. С. Технологія формування професійної культури державних службовців [Електронний ресурс] / Н. С. Сидоренко // Публічне адміністрування: Теорія та практика. – 2010. – Вип. 2 (4). / ред. кол. : С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Режим доступу: <http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2010-02/10snskds.pdf>.
2. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / укл.: В.І. Волович, В. І. Тарасенко, М. В. Захарченко та ін., за заг. ред. В.І. Воловича. – К.: Укр. Центр духовн. Культури, 1998. – 736 с.
3. Короткий словник літературознавчих термінів [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/15DN3qHemxJ473Jkv7pFpROQBaygfLzRUmw6vrfp4Bo/edit?pref=2&pli=1>
4. Мартинець А. М. Нові педагогічні технології: інтерактивне навчання / А. М. Мартинець // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2003. – № 7/8. – С. 28-31.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : Вид-во А.С.К., 2004. – 192 с.
6. Хруцький Є. А. Організація проведення ділових ігор : [навч. посібник для викладачів середовищ. спец. навч. закладів] // Є. А. Хруцький М. : Вища школа, 2005 . – 320 с.

Саганець О. С. Формування комунікативної компетентності майбутніх молодших спеціалістів перукарського мистецтва та декоративної косметики як компоненту професійної культури.

В даній статті розглянуто питання розвитку комунікативних якостей викладача «Етики ділового спілкування» у студентів – майбутніх спеціалістів перукарського мистецтва та декоративної косметики. Нині сучасна освіта звернена до особистості студента професійно-технічного навчального закладу. Головним у навчанні є особистість, яка формується у взаємодії з навколишнім світом, системою суспільних і людських стосунків, культурою, професійними та морально-етичними цінностями.

У розвитку людства досить часто вирішувались такі питання: як жити, для чого жити, як бути щасливим, як поводити себе в тій чи іншій ситуації, як поводити себе у трудовому колективі, як стати успішною та впевненою в собі особистістю, як навчатися ефективно спілкуватися, мати високі комунікативні компетенції.

Автор зауважує, що професійна культура є найважливішою частиною загальної культури, яка містить у собі розмаїтість здібностей, їхнє багатство, гармонію розумового й емоційного початку професійної діяльності і поведінки людини.

Під час спілкування зі студентами в процесі навчального-виховного процесу, розуміємо, що для успішного формування професійної культури їм не вистачає саме компоненту комунікативних якостей. Студенти не вміють ефективно спілкуватися, у них недостатня сформованість комунікативних якостей, малий запас знань з культури спілкування, не розвинута мовна виразність, проте ці якості можна і потрібно розвивати.

Саме досліджуючи комунікативні якості, автор ділиться власним досвідом використання інтерактивних методів для розвитку комунікативних компетентностей як одного з компонентів професійної культури.

Автор зауважує, що інтерактивні форми проведення занять дають можливість не тільки підвищити інтерес студентів до дисципліни, що вивчається, але й розвивати ті компоненти професійної культури, які менш розвинені.

Такі форми проведення занять урізноманітнюють традиційність навчання, пожвавлюють думку. Проте необхідно відзначити, що дуже часте звернення до подібних форм організації навчального процесу недоцільно, так як нетрадиційне може швидко стати традиційним, що призведе до послаблення інтересу у студентів до дисципліни.

Ключові слова: професійна культура, комунікація, інтерактивні методи навчання.

Саганець А. С. Формирование коммуникативной компетентности будущих младших специалистов парикмахерского искусства и декоративной косметики как компонента профессиональной культуры.

В данной статье рассмотрен вопрос развития коммуникативных качеств преподавателя «Этики делового общения» у студентов – будущих специалистов парикмахерского искусства и декоративной косметики. Сейчас современное образование обращено к личности студента профессионально-технического учебного заведения. Главным в обучении является личность, которая формируется во взаимодействии с окружающим миром, системой общественных и человеческих отношений, культурой, профессиональными и морально-этическими ценностями.

В развитии человечества довольно часто решались такие вопросы: как жить, для чего жить, как быть счастливым, как вести себя в той или иной ситуации, как вести себя в трудовом коллективе, как стать успешной и уверенной в себе личностью, как учиться эффективно общаться, иметь высокие коммуникативные компетенции.

Автор отмечает, что профессиональная культура является важнейшей частью общей культуры, которая содержит в себе разнообразие способностей, их богатство, гармонию умственного и эмоционального начала профессиональной деятельности и поведения человека.

Во время общения со студентами в процессе учебного-воспитательного процесса понимаем, что для успешного формирования профессиональной культуры им не хватает именно компонента коммуникативных качеств. Студенты не умеют эффективно общаться, у них недостаточная сформированность коммуникативных качеств, малый запас знаний по культуре общения, не развита языковая выразительность, однако эти качества можно и нужно развивать.

Именно исследуя коммуникативные качества, автор делится собственным опытом использования интерактивных методов для развития коммуникативных компетентностей как одного из компонентов профессиональной культуры.

Автор отмечает, что интерактивные формы проведения занятий дают возможность не только повысить интерес студентов к дисциплине, которая изучается, но и развивать те компоненты профессиональной культуры, которые менее развиты.

Такие формы проведения занятий разнообразят традиционность обучения, оживляют мысль. Однако необходимо отметить, что слишком частое обращение к подобным формам организации учебного процесса нецелесообразно, так как нетрадиционное может быстро стать традиционным, что приведет к ослаблению интереса у студентов к дисциплине.

Ключові слова: професійна культура, комунікація, інтернативні методи навчання.

Saganets A. S. Formation of communicative competence of future Junior specialists of hair-dressing art and decorative cosmetics as a component of professional culture.

This article posted vision of the development of communication skills teacher «Business Ethics» in students future professionals hairdressing and makeup. Currently contemporary education addressed to individual student vocational institution. Central to the study is the role played by the person in the educational process. Such a person is formed in interaction with the environment, social system and human relations, culture, professional, moral and ethical values.

In human development often decide the question: how to live, what to live, how to be happy, how to behave in a given situation, how to behave in the workplace, how to become successful and confident personality as learn to communicate effectively, have high communicative competence.

The author notes that professional culture is an important part of the overall culture that includes the sophistication and diversity of abilities, their wealth, harmony, mental and emotional beginning professional activity and behavior.

While talking with students in the educational process, it is clear that the successful formation of professional culture they notlack component is communication skills. Students are not able to communicate effectively in their undeveloped communication skills, a small stock of knowledge of the culture of dialogue, expressive language is not developed, but these qualities can be developed.

It is investigating the communication quality by sharing their experience using interactive methods to develop communicative competence as a component of professional culture.

In summary, the author notes that the form of interactive sessions provide an opportunity not only to increase the interest of students to the discipline being studied, but also to develop the components of professional culture that are less developed.

Such forms of studies diversify traditional teaching, enliven the mind. However, it should be noted that too frequent recourse to such forms of educational process impractical as unconventional can quickly become traditional, leading to a weakening of interest in students to the discipline.

Keywords: professional culture, communication, internatyvni methods.